

[ΑΙΣΧΙΝΟΥ] ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Αίσχίνης Φιλοκράτει χαίρειν

Λύσαντες ἐκ Μουνιχίας ἐσπέρας λαμπρῶ σφόδρα Σκίρωνι περὶ μέσῃν ἡμέραν κατήχθημεν εἰς Κορησὸν τὴν Κεῖων. Καθίσαντες δὲ ἡμέρας ἐννέα, σκαιὸς γὰρ ἦν ὁ ἄνεμος, εἶτα ἐσπέρας πάλιν λύσαντες ἅμα τῇ ἕφ εἰς Δῆλον ἤλθομεν. Δήλιοι δὲ ἐνόσουν λοιμώδη τινὰ νόσον· τὰ μὲν πρόσωπα ἐπίμπλαντο λεύκης καὶ τὰς τρίχας λευκοὶ ἐγίγνοντο, ὁ δὲ τράχηλος καὶ τὰ στέρνα ἀνώδει, πυρετοὶ δ' οὐκ ἐγίγνοντο οὐδὲ ἀλγηδόνες μεγάλαι οὐδὲ τὰ κάτω μέρη παρήλλαττεν οὐδέν τι. Ταῦτα δὲ ἐπείθοντο κατὰ μῆνιν Ἀπόλλωνος αὐτοῖς συμβεβηκέναι, ταφέντος ἐν τῇ νήσῳ τινὸς τῶν ἐπιφανῶν, οὐ πρότερον εἰωθός· ἐκ τούτου προσβαλεῖν αὐτοῖς τὸν θεὸν τὴν νόσον ταύτην ὑπελάμβανον. Ἡμεῖς δὲ ὡσπερ εἷς τι ἔθνος ἀλλόφυλον ἢ νῆσον ἐν τῇ ἕξω θαλάττῃ ἀφιγμένοι, καὶ ἰδόντες ἐξαίφνης χρῆμα ποικίλον ἀνθρώπων, νυκτὸς ἔτι φεύγοντες ὀχόμεθα, πυνθανόμενοι ἀλλήλων κατὰ τὸν πόρον εἰ τὸ χρῶμα ἔχοι ἕκαστος οἶον ἐκόμιζεν οἴκοθεν καὶ τὰς τρίχας. Ζάλη δὲ καὶ ἄνεμος ἐξώστης ἐμπεσὼν ἀπήνεγκεν ἡμᾶς εἰς Κρήτην, πλησίον Ψαμαθοῦντος. Ὡς δὲ ἐν ἀπόπτῳ ἤμεν ἤδη, ἀντιπνεῖ πνεῦμα Λιβυκόν. Εἶτα πνεύσαντος ἡμῖν ἀπ' ἄρκτων πάλιν, πέντε νύκτας ἐν θαλάττῃ γενόμενοι προσέχομεν Ἀθρώνῃ, ἵνα μάθωμεν μὴ πολυπραγμονεῖν εἴ τις ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι κατὰ τοὺς νόμους ἢ μὴ στεφανοῦται. Κάκειθεν τέτταρσιν ἡμέραις ἀφικόμεθα εἰς ἐπίνειόν τι τῆς Ῥοδίας, ὅπου νοσησαί με συνέβη τὴν περὶ τὸ ἄσθμα νόσον. Ὡς δὲ ἐπιμείναντός μου αὐτόθι οὐκ ἐνεδίδου ἡ νόσος, διέπλευσα εἰς Ῥόδον, καὶ ἐδέξατο ἡμᾶς εὐμενῶς ὁ τόπος· εὐθὺς γὰρ ὡς διέβην, πολὺ ῥάων ἐγενόμην. Καὶ ταυτὶ μὲν ἔχομέν σοι τέως ἐπιστέλλειν ῥὰ τὰ δ' ἄλλα ὡς ἂν ἕκαστα συμβαίνη δηλώσομεν. Εὐτύχει, καὶ μὴ πολιτεύου μηδὲ πρόσκρουε μήτε τοῖς πλέον σοῦ μήτε τοῖς ἔλαττον δυναμένοις. Ἐρρωσο.

Κτησιφῶντι

Ἐπέστειλεν ἡμῖν Νικόστρατος ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος ὡς ἐπηρεάζεις μὲν εἰς αὐτὸν οὐ μετρίως, ἐμοὶ δὲ ὀνειδίζεις τὴν διὰ σέ μοι συμβᾶσαν συμφορὰν. Ἐγὼ δὲ θαυμάζω τί παθὼν ἐξιούσι μὲν ἡμῖν οἴκοθεν τοιαῦτα διελέχθης, ὥστε πεισθῆναί με μηδὲν ὧν διελέχθης πεπλάσθαι σε μηδ' ἄλλως φρονεῖν, βλέποντα πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἐμὴν συμφορὰν, ἣν οὐκ ἀπεικὸς εἶναι καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐλεεῖν ὑπελάμβανον, ἔπειτα δὲ εἰς τὸ <τοῦ προσώπου σου> σκυθρωπὸν καὶ ὅμοιον δεδακρυμένῳ· ὥστ' ἔγωγε καὶ ἐπέσκηψα ἐνίοις τῶν προσηκόντων ἡμῖν, εἴ του δέοιντο, προσιέναι σοι, καὶ μηδενὸς ὑστερήσειν ὑπεσχόμεν αὐτοῖς, καὶ

αὐτὸς δὲ ἐπέστειλα περὶ ὧν ἔχρηξον Ἀθήνησί μοι γενέσθαι πολλάκις· νῦν δ' οὐδ' ἐμποδῶν ἔτι οὔσιν ἡμῖν, οὔτε διενοχλοῦσι σοὶ οὔτε ἄλλω τινὶ Ἀθηναίων ἐπηρεάζεις, καὶ οὔτε εἰς τὴν τύχην ἀποβλέπεις οὔτε εἰς ἄλλο τι τῶν ἀνθρωπίνων, ἀλλ' ἐπαγωνίζῃ ἔτι καὶ ἐκπεπτωκόσι τῆς πατρίδος καὶ ἀπεστερημένοις ἐπιτιμίας καὶ πόλεως καὶ πολιτῶν καὶ φίλων. Καὶ ὅσα μὲν εἰς ἐμὲ ἀπόντα ἐβλασφήμεις, σοὶ μὲν ἴσως φέροι ἄν τινα εἰκότως καὶ φθόνον καὶ μῖσος, ὥσπερ ἂν εἴ τινα τῶν τεθνεώτων ἐπιβάλλοιο βλασφημεῖν, ἐν οὕτω χρηστῇ τε καὶ φιλανθρώπῳ πόλει· ἐγὼ δὲ οὐκ ἂν διὰ ταῦτα φαυλότερος νομισθῆην, ὑπὸ σοῦ λοιδορούμενος ἀπὼν, ἀτυχέστερος μέντοι καὶ ἐλεεινότερος ἴσως, <ὅς> ποτε μὲν οὐδενὸς ἤττων, νυνὶ δὲ οὐδεμίαν ὑπὲρ αὐτοῦ φωνὴν ἐκπέμπειν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκούειν λοιδορούμενος δύναμαι. Τὸ δὲ γέροντα ἐπιεικῇ ὑβρίζεσθαι, μηδεμίαν ἔτι ἐλπίδα ἔχοντα τοῦ δυνήσεσθαι ποτε ἀμύνασθαι, ὅς γε τὴν σύμπασαν ἐλπίδα ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς ἀκμὴν ἔχει τοῖς μηδ' αὐτοὺς σφάζειν ἔτι δυναμένοις, πῶς οὐκ αἰσχρὸν ἐστίν; ἀλλὰ μὴ πρὸς τοῦ Διός, μὴ σύ γε, ὦ Κτησιφῶν, μηδὲ εἰ τὰ μάλιστα ἡμᾶς ἀνιᾶν ἔτι βούλει, καὶ εἰ μὴ πεπλήρωκέ σε μηδὲν τῶν ἡμετέρων κακῶν, μίasma τοῦτο προσθῆς σαυτῷ τε καὶ τοῖς παισίν, οὓς τρέφεις βοηθοὺς ἔσεσθαι δηλονότι τῷ γήρα σου προσδοκῶν. Καὶ μέμνησο ὅτι οὐδὲ Αἰσχίνης εἰς τοῦτό ποτε ἀφίξεσθαι ἠλπισεν, οὐδ' ἄλλοι πολλοὶ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀκμάσαντες ἐν τῇ ἑαυτῶν πόλει καὶ πολὺ λαμπρότεροι ἐμοῦ τε καὶ σοῦ γενόμενοι.

Αἰσχίνης τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ

Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὅσοι φεύγουσιν ἀδίκως, ἢ δέονται τῶν πολιτῶν ὅπως ἐπανέλθωσιν, ἢ διαμαρτόντες τούτου λοιδοροῦσι τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ὡς φαύλως αὐτοῖς προσφερομένους· ἐγὼ δὲ ἐπέειπερ ἅπαξ ἀναξίως ὧν ἐπολιτευσάμην ἠτύχησα, καὶ κατηγορῶν ἄλλων αὐτὸς ἐάλων, ἄχθομαι μὲν, ὥσπερ εἰκὸς ἐστίν, ἀγανακτῶ δὲ οὐδέν. Οὐ γὰρ οὕτως ἔγωγε ἠλίθιος εἰμι ὥστε, ἐξ ἧς πόλεως Θεμιστοκλῆς ὁ τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέρωσας ἐξηλάθη, καὶ ὅπου Μιλτιάδης, ὅτι μικρὸν ὤφειλε τῷ δημοσίῳ, γέροντων ὧν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ἀπέθανε, ταύτῃ τῇ πόλει Αἰσχίνην τὸν Ἀτρομήτου φεύγοντα ἀγανακτεῖν οἶεσθαι δεῖν, εἴ τι τῶν εἰωθότων Ἀθήνησιν ἔπαθεν. Ἀλλ' ἔγωγε καὶ λαμπρὸν εἰκότως μοι νομίσαιμ' ἂν αὐτὸ γενέσθαι, τὸ μετ' ἐκείνων ἐν ἀδοξίᾳ παρὰ τοῖς ἔπειτα ἀνθρώποις καὶ ἄξιός τοῦ ὅμοια παθεῖν ἐκείνοις γεγονέναι. Ἐπεὶ δοκεῖ σοὶ πυνθάνεσθαι περὶ Κλεοκράτους, ὅστις ἐστὶν ὁ Κλεοκράτης ἄκουε· παύση γὰρ οὐ προῖκα πολυπραγμονῶν, οὐδ' ἄπει πρὶν μακρᾶς ἀκοῦσαι διηγήσεως. Τὸ μὲν γὰρ γένος ἐστὶν ἀπάντων ἀνδρῶν Ἑλλήνων οὐκ ἐν ἀφανεστάτοις, Ἀρίφρονα τὸν ἐκ Δαμαγήτου εἴ που πυνθάνοιο, ὃν που καὶ ὁ μέγας αἶρει

Πίνδαρος. Ἄλλ' ὅπως μὴ γέλωτα ὀφλισκάνης ζητῶν ὅστις ἐστὶν ὁ Πίνδαρος.
Τουτὶ μὲν γὰρ οἶμαι ὅτι καὶ παρὰ Μαντία τῷ γραμματιστῇ ἅμα ἐμοί ποτε
ἔμαθες τὸ γράμμα· καὶ εἰ μηδενὸς ἔτι τῶν παρὰ Μαντία μνημονεύεις, ἐν γοῦν
ταῖς ἐκκλησίαις Μελανώπου ἐκάστοτε ἀκούεις λέγοντος

ὦ ταῖ λιπαραὶ καὶ ἀοίδιμοι Ἑλλάδος ἔρεισμ' Ἀθᾶναι,

καὶ ὅτι Πινδάρου τοῦ Θηβαίου τὸ ἔπος τοῦτό ἐστι καὶ ὅτι ἐξημίωσαν αὐτὸν
Θηβαῖοι τοῦτο ποιήσαντα τὸ ἔπος, οἱ δὲ ἡμέτεροι πρόγονοι διπλῆν αὐτῷ τὴν
ζημίαν ἀπέδωσαν μετὰ τοῦ καὶ εἰκόνι χαλκῆ τιμῆσαι· καὶ ἦν αὕτη καὶ εἰς
ἡμᾶς ἔτι, πρὸ τῆς βασιλείου στοᾶς καθήμενος ἐνδύματι καὶ λύρα ὁ Πίνδαρος,
διάδημα ἔχων καὶ ἐπὶ τῶν γονάτων ἀνειλιγμένον βιβλίον. Οὗτος δὴ ὁ
Πίνδαρος Δαμάγητον ἄδει ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἀνατείνει τὸ Κλεοκράτους γένος.
Λέγει δέ που ὁ αὐτὸς Πίνδαρος καὶ τὰ περὶ τοὺς Διαγορείους καὶ τὰ περὶ
τὴν πρεσβῦτιν, ἧς τὸ μητρῶον γένος αὐτοῦ ἄπτεται. Καὶ εἰ μὴ σφόδρα ἦδειν
ποιητῶν ὑπέρφρονα ὄντα σε, καὶ τὰ ἀγοραῖα ταῦτα καὶ τὰ ἀπολέσαντα ἡμᾶς
ἐπιτηδεύματα μᾶλλον περιέποντα, κἂν ἀποχρῆν ὑπελάμβανόν σε ὑπομνῆσαι
μόνον τὰ περὶ τοὺς Διαγορείους εἰπὼν ἔπη Πινδάρου· νυνὶ δὲ οἶδα ὅτι μάτην
σοι αὐτὰ λέξομεν. Δοκεῖ οὖν μοι ἀνάγκη εἶναι διηγήσασθαί σοι τὸ διήγημα
τοῦτο· ἄξιον γὰρ ἀκοῦσαι, εἰ καὶ μὴ προσήκοι Κλεοκράτει. Λέγεται γὰρ γυνή
ποτε πρεσβῦτις Ὀλυμπίασι παρελθοῦσα εἰς τὸ στάδιον ἐστάναι τε ἅμα τοῖς
ἀνδράσι καὶ θεάσασθαι τοὺς ἀγωνιζομένους, ἐπιστάντων δὲ αὐτῇ τῶν
έλλανοδικῶν ὅτι ἐτόλμησε παρελθεῖν εἰς τὸ στάδιον, ἀποκρίνασθαι ἅτινι γὰρ
ἄλλη τοῦτο γυναικὶ δέδωκε καυχῆσασθαι οὗτος ὁ θεός, ὅτι καὶ πατέρα καὶ
τρεῖς ἀδελφοὺς ὀλυμπιονίκας ἔχοι καὶ υἱὸν ἐπ' Ὀλύμπια ἄγοι; Ταύτης οὖν
τῆς πρεσβῦτιδος καὶ τούτου τοῦ γένους ἀπορρώξ ἐστὶν ὁ Κλεοκράτης, ὡς ἔστι
μᾶλλον πάντων ἢ αὐτοῦ πυθέσθαι. Καὶ πλείω μὲν οὐ βούλομαι λέγειν, μὴ οὐ
μηνῦσαί σοι, ὅπερ ἠξίωσας, ὅστις ἐστὶν ὁ Κλεοκράτης, βούλεσθαι μόνον, ἀλλὰ
καὶ ἐγκεκωμιακέναι αὐτόν, ὡσπερ καὶ Θρασύμαχος τὸν ξένον, συντετάχθαι καὶ
ἀποτίνειν ταύτην τὴν χάριν τοῦ λαμπρῶς ἐστιᾶσθαι δοκῶ. Τοσοῦτον μέντοι
εἵποίμ' ἂν ὅτι ἡ πρεσβῦτις ἐκεῖνη, εἰ τοῦτον ἐγνώκει τὸν Κλεοκράτη, πολὺ ἂν
μᾶλλον ἐπὶ τούτῳ ἢ ἐπὶ τοῖς πέντε ὀλυμπιονίκαις ἐσεμνύνετο. Ὁ μὲν
Ἰουλιάδης, ᾧ μάλιστα ἐπεποιθείς, οὔτε ὅτε ἀφίγμεθα εἰς Ῥόδον παρὼν ἔτυχεν,
ἀλλὰ περὶ Λίνδον ἦν, οὔτ' ἐπανελθὼν εἰς Ῥόδον περιττῶς ἡσμένισεν ἡμᾶς,
ἔξω δὴ τοῦ τὰ κοινὰ ταῦτα προστάξαι, λέγειν εἴ τινων χρῆζομεν. Ὁ δὲ
Κλεοκράτης, οὐδὲ μὰ τοὺς θεοὺς ἐπιστεῖλαί σοι δυναίμην ἂν αὐτάρκως τὴν
ὑπερβολὴν τῆς φιλανθρωπίας ὅση κέχρηται περὶ ἐμέ. Καὶ γὰρ οἰκίαν

παρεσκευάσέ μοι δημοσία δοθῆναι καὶ χωρίον ἐν Καμίρῳ, καὶ αὐτὸς δὲ ἔπεμψεν ἡμῖν τὰ ἐπιτήδεια καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἄφθονα, οὐκ ἐμοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ Τεύθραντι καὶ Πλειστίᾳ, τὰ μὲν ἄλλα καὶ εἰ φαυλότερα τῶν Ἀθήνησιν, ὥσπερ ἔλαιον καὶ μέλι, ἀλλ' οἶων παρόντων οὐδὲν ἂν τῶν ἐκεῖθεν δεηθείμην, οἶνόν γε μὴν καὶ πολὺ ἀμείνω τοῦ παρ' ὑμῖν, καὶ ἐκ στροβίλου ἅμα καὶ ἀλεύρων καὶ ἀρωμάτων πεποιημένα ἐν τύποις τραγήματα, ὧν καὶ πέπομφά σοι. Ταῦτα δὴ ἡμῖν ἔπεμψε, καὶ πυρῶν μεδίμνους, ὅσοις ἐγὼ μεδίμνοις οὐχ ὅπως ἐμαυτὸν, ἀλλὰ καὶ πάντας Κοθωκίδας διαρκεῖν ἂν ἐδυνάμην· καὶ πολλὰ δὲ ἄλλα πρὸς τούτοις, ἃ γράφειν αἰσχύνομαι, ἵνα μὴ τινα δηλοῦν ἐμὴν μικρολογίαν δόξω. Τὸ μὲν γὰρ τὰ μικρὰ πάνυ ὑπερασπάζεσθαι μικρολογίας τινὸς εἶναι φημι καὶ ἀπειροκαλίας, φιλοφρονημάτων δὲ καὶ μικρῶν πάνυ ἔγωγε ἠττάσθαι ὁμολογῶ. Παρέχει δὲ ἡμῖν καὶ ἄλλα καλλίω, συῶν τε ἀγρίων καὶ δορκάδων τῶν πέραθεν ἀπολαύσματα. Ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς ἡμῖν σύνεστιν ὀσημέραι, καὶ μεταδίδωσι τῆς αὐτοῦ σοφίας, ἢ σοφωτέρα ἢ καθ' ἡμᾶς ἐστίν. Ἄ γὰρ ἐγὼ παθῶν ἐδιδάχθην, ταῦτα πρὶν παθεῖν φυλάττεται, σοφία καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ ἄφρονες πείρα διδασκόμενος· οὐ γὰρ πολιτεύεται. Καὶ ὅσον γ' ἐπὶ Κλεοκράτει, οὐδεμιᾶς πόλεως ἄλλης οὐδὲ ἀνθρώπων ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀσμενίζω τῇ συμφορᾷ, καὶ ἀρχὴ δοκεῖ μοι τοῦ βίου ἢ ἀπαλλαγὴ τῆς αὐτόθι πολιτείας. Καὶ ὅτε μὲν ὑπεραγαπῶ τὰ παρόντα, καὶ ὅπερ φασὶ Σοφοκλέα ἤδη γέροντα ὑπὲρ ἄλλης ἡδονῆς εἰπεῖν, ὥσπερ κυνὸς λυττώσης ἀπηλλάχθαι ποτὲ τῆς τοῦ πολιτεύεσθαι ἡδονῆς δοκῶ, καὶ ὅταν ὁ νοῦς ἐπικρατῇ, τρισευδαίμων ἔγωγε ἐμαυτῶ τῆς φυγῆς ἦν φεύγω φαίνομαι· ὅταν δ' αὖ πάλιν ὑπέλθῃ με λογισμὸς τε καὶ μνήμη τῶν αὐτόθι, οὐχ ἑταίρων μόνον, ἀλλὰ καὶ συγγενῶν καὶ ἐκκλησίας καὶ Κολλυτοῦ, ἐν ᾧ πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη ᾤκησα, καὶ τοῦ Ἀλῆσι χωρίου καὶ τῶν ἐκεῖ μοι μετὰ σοῦ καὶ Φιλίνου διατριβῶν γενομένων, μεταρρεῖ ἅπαν τὸ αἷμα ἄλλοσέ ποι τῶν σπλάγχχνων πάλιν, καὶ μοι δήποτε καὶ λαιδορίαί αἷς ἐλοιδορούμην ὑπὸ Δημοσθένους ἠδισταὶ δοκοῦσι, καὶ σκόμματα, ἐφ' οἷς οὐδεὶς ἔξω Κτησιφῶντος ἐγέλασε πώποτε. Ἄλλα γὰρ ἄλις μὲν ἤδη δακρύων, σὺ δ' εὐτυχοίης, καὶ μὴ μόνον πολιτείαν ἄπασαν, ἀλλὰ καὶ Λεπτίνην φεῦγε, ὅτι πρὸς ἡμᾶς ἔχει φιλαπεχθημόνως, καὶ ὅτι τᾶλλα τοιοῦτός ἐστιν ὅτου περιεῖναι μὲν μηδενὸς λαμπρότερον, ἠττάσθαι δὲ ἀδοξότατον. Καὶ μάλιστα μὲν παραινῶ, φεῦγε τὰς μετ' αὐτοῦ διατριβάς· εἰ δ' αὖ συνέλθοις ἐκ τύχης καὶ καθ' ἡμῶν λέγοι τι, πειρῶ σιωπᾶν, ἂν ἰσχύης, καὶ γελᾶν. Ἄλλ' ὁ μὲν δίδωσιν ἀποχρῶσαν δίκην τὸ πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ γέλωτος εἶναι δοκεῖν ἅμα καὶ μίσους ἄξιος· σὺ δέ, εἰ μὴ πάνυ φοβῇ τὴν θάλατταν, ἀφίκοιο παρ' ἡμᾶς ποτε, καὶ παρασχὼν σαυτὸν ἰδεῖν ἡμῖν ἐπανίσις πάλιν.

Αἰσχίνης Φιλοκράτει

Ἄριστων οὗτος, ὁ κομίζων σοι τὴν ἐπιστολήν, ὁ πρῶτός ἐστιν ἡμᾶς ὑποδεξάμενος ἐν Ῥόδῳ. Πέπλευκε δὲ Ἀθήναζε κατὰ χρείαν κηδεστοῦ γέροντος, ἀργύριον εἰσπράξων παρὰ τοῦ τραπεζίτου Χαρμόλα. Σκόπει οὖν ὅπως αὐτὸν ὑποδέξῃ φιλοφρόνως· ἔστι δὲ κομιδῇ εὐτελής τὴν δίκαιαν καὶ πρέπων ἡμῖν καὶ τὰ ἄλλα συμπράξεις, ὡς μάθη ὅτι οὐ παντελῶς ἔρημον φίλων ὑπέλαβεν ἀλλ' ἔστι τις Ἀθήνησιν Αἰσχίνου μνήμη καὶ λόγος.

Αἰσχίνης τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ

Ἐπυθόμην τὰ ρηθέντα Μελανώπῳ πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὴν μὲν ὑμετέραν ἀπεδεξάμην φιλανθρωπίαν, Μελανώπῳ δὲ οὐκ ἐπανελθὼν μόνον πρὸς ὑμᾶς νομίζω τοῖς βεβιωμένοις αὐτῷ πρέπουσαν ἀποδώσειν χάριν, ἀλλ' ἀτυχῶν ἔτι καὶ τῆς πατρίδος ἐστερημένος ὅμως ἀρκέσαι πειράσομαι. Ἐγὼ γάρ, ὦ Μελάνωπε, κατὰ μὲν τοὺς νόμους ὁμολογῶ ταύτη κεχρηῆσθαι τῇ συμφορᾷ, φημί μέντοι βοηθῶν ταῦτα τοῖς νόμοις πεπονθέναι, καὶ ὑπὲρ τοῦ μηδένα στεφανοῦσθαι παρ' αὐτοὺς ἀγωνιζόμενος. Ἐμοὶ μὲν οὖν τὸ δεδυστυχηκέναι πολιτευομένῳ κοινόν ἐστι πρὸς Θεμιστοκλέα καὶ Ἀριστείδην καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν λαμπροτάτων ποτὲ ἐν τῇ πόλει γενομένων· σοὶ δὲ τὸ μέχρι μὲν χθὲς καὶ πρόην θεσμοθετοῦντος ἤδη σοῦ προεστάναι τὴν μητέρα, τρὶς δὲ ἐμπεσεῖν εἰς τὸ δεσποτήριον τὸν πατέρα σου, σὲ δὲ πραθέντα τρισχιλίων δραχμῶν τὴν ἀκμὴν ἠταιρηκέναι, τοῖς περὶ Τίμαρχον νέοις κοινὰ ταῦτ' εἶναι, οὐ τοῖς περὶ Θεμιστοκλέα ἢ Ἀριστείδην τὸν δίκαιον ὑπολαμβάνω. Ἀλλὰ Μελανώπῳ μὲν αὖθις, ἐὰν ὑμῖν δόξη, διαλέξομαι παρῶν· νυνὶ δὲ τῆς μὲν εὐνοίας, ἣν ἀπόντι μοι παρέχεσθε, θορυβοῦντες ἀεὶ καὶ μὴ θέλοντες ἀκροᾶσθαι τῶν λοιδορούντων ἡμᾶς, πολλὴν χάριν ἔχω, δικαιότερον μέντοι καὶ ἄμεινον ἢ ἐμὲ αὐτὸν ἐᾶσαι πρὸς τοὺς λοιδοροῦντας λέγειν, ψηφισαμένους ἃ πολλάκις πολλοῖς ἤδη ἐψηφίσασθε τὰ μέγιστα ἀμαρτοῦσιν εἰς ὑμᾶς. Εἰ δὲ μή, τό γε δεύτερον ἂν δεηθείην, ἀνέχεσθαι πολὺ μᾶλλον τῶν λοιδορουμένων ἡμᾶς, ἢ χαρίζεσθαι δοκοῦντας, ὅτι τῶν βλασφημιῶν οὐκ ἀκροᾶσθε, μείζω τὴν ὑποψίαν τῶν δυναμένων λέγεσθαι ποιεῖν. Σὺ μὲν οὐδέπω καὶ νῦν ἀφῖξαι πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ νόσους καὶ δίκας καὶ πάντα μᾶλλον τοῦ μὴ βούλεσθαι ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς αἰτιᾷ· Νικίας δὲ ἀφῖκται πάλαι καὶ Ἀνδρωνίδας. Εἰ μὲν οὖν νῦν γε σὺν Φιλίνῳ ἴπυθάνομαι γὰρ αὐτὸν ἐξιέναι· διέγνωκας ἀφικνεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς, τάχ' ἂν εἴη σοι ἔτι ἀπολογία καὶ λυθείη ὁ πόλεμος· εἰ δὲ οὐδὲ σὺν ἐκείνῳ διέγνωκας ἐξιέναι, σὺ μὲν ἐπιστελεῖς διὰ παντὸς ἡμῖν ἀφίξεσθαι πρὸς ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ ἅπαξ ἀνιάσομαι. Περαιωθεὶς ἐπὶ Φύσκον, ἡσυχάσας ἐκείνην τὴν

ἡμέραν, οὐχ ὑπ' ἀργίας, ἀλλὰ μηκυνεῖν ἔδοξεν ἢ περὶ τὸ ἄσθμα νόσος, ὡς τὴν
νύκτα ἐνέδωκε καὶ ῥάων ἐγενόμην, βαδίσας εἰς τὴν Ἄμμον ἐπεῖδον τὰ χωρία.
Καὶ μοι ἔδοξε καλὰ μὲν ἄλλως καὶ ποικίλα εἶναι τὰ χωρία· καὶ γὰρ ἐλαιῶν
φυτὰ ἦν πολλὰ καὶ ἄμπελοι συχναὶ καὶ σπόριμα πλείονα καὶ νομαὶ καλαί,
ἐπαύλιον δὲ οὐδὲ μέτριον, ἀλλὰ πάντα ἐρείπια. Ἐδέξατο <δ> ἡμᾶς ὁ
Μυρωνίδης φιλανθρώπως σφόδρα. Τὰ μέντοι χωρία δυοῖν ταλάντων ἐπριάμην,
καὶ νῦν ἐπαύλιόν τι μηχανῶμαι τοιοῦτον οἶον <ἄν> μηχανώμην ἐγὼ
κεκτημένος βραχέα καὶ μέλλων ὅμως οἰκεῖν ἐνθάδε, μὰ τοὺς θεοὺς οὐχ ἠδέως
στερόμενος τῆς ἐμαυτοῦ πόλεως, καὶ μάλιστα τοιαύτης, ἐν ἣ δύναιτο ἄν τις
ἦττον ἀλγεῖν ὑπολαμβάνειν οἰκῶν. Ἐρρωσο. Ὁ δὲ Κίμων οἶα κατὰ πόλιν
ἐκάστην καὶ αἰγιαλὸν ἡμᾶς δέδρακεν, οὐκ ἔθους, οὐ νόμου φειδόμενος
οὐδενός. Κατὰ θεῶν εἰς Ἴλιον ἀφικόμην τῆς τε γῆς καὶ θαλάττης. Καὶ ἂ μὲν
αὐτόθι, γράφειν ἐπεὶ δοκεῖ ὕλην ἄφθονον ἔχειν, σιωπήσω· δέδοικα γάρ, μὴ
ποιητικῆς λαβόμενος φλυαρίας ἀπειροκαλεύεσθαι δόξω. Τὰ δὲ Κίμωνος ἔργα
καὶ τὴν ἀκρασίαν, ἃ οὐδ' εἶ μοι δέκα μὲν γλῶσσαιή, δυναίμην <ἄν> ἀρκέσαι
λέγων. Διατριβόντων γὰρ ἡμῶν πολλὰς ἡμέρας ἐν Ἰλίῳ καὶ μὴ πληρουμένων
τῆς θεᾶς τῶν τάφων, ἦν δὲ μοι γνώμη μένειν ἕως ἅπαντα ἐπεξέλθω τὰ ἐν τῇ
Ἰλιάδι ἔπη πρὸς αὐτοῖς ἐκάστοις, ὑπὲρ ὧν τὰ ἔπη ἐστὶ γιγνόμενα, ἐμπίπτει
ἡμέρα ἐν ἣ πειρῶνται τοὺς γάμους οἱ πλείστοι τῶν θυγατέρων, ὅσων ἐπιτρέπει
ποιεῖν ἢ ὥρα. Ἐγένοντο δὲ συχναὶ αἱ γαμούμεναι. Νενόμισται δὲ ἐν τῇ
Τρωάδι γῆ τὰς γαμουμένας παρθένους ἐπὶ τὸν Σκάμανδρον ἔρχεσθαι, καὶ
λουσαμένας ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἔπος τοῦτο ὡς περ ἱερόν τι ἐπιλέγειν, ἄλαβέ μου,
Σκάμανδρε, τὴν παρθενίαν. Ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις Καλλιρρόη ὄνομα παρθένος
μεγάλῃ, πατὴρ δὲ οὐ τῶν ἐπιφανῶν, ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἦκε λουσομένη. Καὶ
ἡμεῖς ἅμα τοῖς τε οἰκείοις τῶν γαμουμένων καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις πόρρωθεν
τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ λουτρὰ τῶν παρθένων, ἣ θέμις αὐτὰ ἐξωτέρω ὄραν,
ἐθεώμεθα. Ὁ δὲ καλὸς κάγαθος Κίμων ἐγκρύπτεται εἰς θάμνον τοῦ
Σκαμάνδρου, καὶ στέφει ἑαυτὸν δόναξιν· ἦν δὲ αὐτῷ δηλαδὴ τὸ στρατήγημα
τοῦτο καὶ ὁ λόχος ἐξ ἡμέρας ἐπὶ τὴν Καλλιρρόην εὐτρεπῆς. Λουομένης δὲ καὶ
τὸ εἰωθὸς ἔπος, ὡς μετὰ ταῦτα ἐπυθόμην, λεγούσης, ἄλαβέ μου, Σκάμανδρε,
τὴν παρθενίαν, ἐκθορῶν ἐκ τῶν θάμνων ὁ Σκάμανδρος Κίμων ἀἠδέως ἔφη
ἄδέχομαι καὶ λαμβάνω Καλλιρρόην Σκάμανδρος ὦν, καὶ πόλλ' ἀγαθὰ ποιήσω
σοιή. Ταῦτα ἅμα λέγων καὶ ἀρπάσας τὴν παιδα ἀφανῆς γίγνεται. Οὐ μὴν καὶ
τὸ πρᾶγμα ἀφανὲς γίγνεται, ἀλλὰ τέτταρσιν ὕστερον ἡμέραις πομπὴ μὲν ἦν
Ἀφροδίτης, ἐπόμπευον δὲ αἱ νεωστὶ γεγαμημένοι καὶ ἡμεῖς τὴν πομπὴν
ἐθεώμεθα. Ἡ δὲ νύμφη ἰδοῦσα τὸν Κίμωνα ὡς μηδὲν αὐτῷ κακὸν συνειδότα
ἅμα ἐμοὶ θεώμενον, προσεκύνησε, καὶ ἀποβλέψασα εἰς τὴν τροφόν, ἄορ' σὴ

εἶπε ἄτιτθη, τὸν Σκάμανδρον, ᾧ τὴν παρθενίαν ἔδωκα; ἡ καὶ ἡ τίτθη ἀκούσασα ἀνέκραγε, καὶ τὸ πρᾶγμα ἔκπυστον γίγνεται. Ὡς δὲ οἴκαδε εἰσέρχομαι, καταλαμβάνω τὸν Κίμωνα, καὶ οἷα ἦν εἰκὸς ἐργάζομαι, καλῶν ἀνόσιον καὶ δι' αὐτὸν ἀπολωλέναι λέγων ἡμᾶς. Ὁ δὲ οὐδὲν δι' αὐτὸ ἔδεισεν, οὐδὲ ἠσχύνθη τοῖς πεπραγμένοις, ἀλλὰ μύθους ἐπεβάλλετο λέγειν μακρούς, τοὺς ἀπανταχόθι τροχῶν ἄξια εἰργασμένους καταριθμούμενος. Καὶ γὰρ ἐν Μαγνησίᾳ ταῦτο τοῦτο περὶ Μαϊάνδρον τὸν ποταμὸν ἔφη γεγονέναι ὑπὸ τινος τῶν ἐκεῖ νέων, ἀφ' οὗ καὶ ἔτι σήμερον Ἄτταλον τὸν ἀθλητὴν ὁ πατήρ, ἔφη, αὐτοῦ οὐχ ἑαυτοῦ υἱόν, ἀλλὰ τοῦ Μαϊάνδρου εἶναι πείθεται, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν οὕτω πάνυ νομίζει σαρκῶν τε καὶ ῥώμης εὖ ἔχειν· ἐπειδὴν δὲ πολλὰς λαβῶν πληγὰς καὶ ἀπειπάμενος ἐξίη, τὸν ποταμὸν αὐτῷ νεμεσῆσαι λέγει, ὅτι νικήσας οὐ πατέρα ἀνηγόρευεν αὐτόν. Οὐκ ἄρ' ἀπορεῖ γε ἠττώμενος προφάσεως. Καὶ περὶ Ἐπίδαμνον δ' ὁμοίως πάλιν Καρίωνα ἔφη τὸν μουσικὸν ὑπ' εὐηθείας πεπεῖσθαι ὅτι Ἡρακλέους εἶη τὸ ἐκ μοιχοῦ γεγονὸς αὐτῷ παιδίον. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπαιδοποιησάμην, ἔφη, ἅπαξ δὲ διελέχθην παιδί ὑπερώρῳ τε ἤδη, καὶ λουομένην αὐτὴν μετὰ μιᾶς γραδὸς ἰδὼν. Καὶ ἄλλως δ' ἐδόκει μοι, ἔφη, ὡς μὴ παντάπασι τὰ ἐν Ἰλίῳ τραγικά τε καὶ φοβερὰ ἦ, παίζειν δεῖν τι καὶ ἡμᾶς καὶ οἶον ἐν κωμωδίαις περὶ τὸν Σκάμανδρον ἐργάσασθαι. Καὶ γὰρ μὲν ἄλλο οὐδὲν ἢ ποῖ λήξει ἢ τὸσαύτη ἀναισχυντία προσμένων, λίθινος ὑπ' ἀπιστίας ἐγεγόνειν· ὁ δὲ ἐφίκει καὶ τρίτην Ἀπόλλωνός μοι δοκῶ καὶ Διονύσου μοιχείαν ἐπάξειν, ἕως ἰδὼν ἐγὼ ὄχλον προσιόντα τῇ θύρᾳ, ἄτοῦτ' ἐκεῖνο ἔφην, ἄκαταπρήσοντες ἡμᾶς πάρεισιή, καὶ δι' ὀπισθοδόμου τινὸς εὐθέως πρὸς Μελανιπίδην φεύγων ῥόμην, ἐκεῖθεν δὲ ἐσπέρας ἐπὶ θάλατταν, εἶτα εἰς τᾶμπροσθεν. Εἶτα ἀξένῳ καὶ ὄστη ἀνέμῳ κατήχθημεν, ὃν μηδεὶς ἂν ἄλλως ἢ φεύγων τὸ Κιμώνειον ἄγος ὑπομείναι πλέων. Τοιαῦτα μὲν παθὼν δεῖν σοὶ γράφειν, ὡς σχετλιάσοντι καὶ ἐμοῦ μᾶλλον, ῥῆμην· σὺ δὲ ἂν ἰκανῶς οἶμαι γελάσειας.

Τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίῳ

Τὰ μὲν ἄλλα δεῖν ὑμῖν ἐπιστέλλειν, περὶ ὧν ἐβουλόμην, καὶ πρότερον ῥόμην· οὐ γὰρ ἀφηρῆσθαι γε τοῦτο τῶν ἀτυχησάντων παρ' ὑμῖν ὑπελάμβανον· συμβουλεύειν δὲ καὶ πολυπραγμονεῖν οὐ μικρᾶς ἔμοιγε ἀκрасίας ἐφαίνετο ἔργον εἶναι, δεδωκότι τηλικαύτην δίκην τοῦ πολιτεύεσθαι, πλὴν εἴ τι δέοι καλούντων ὑμῶν· ἄλλως δὲ μηδ' ἰδίᾳ τισὶ τῶν ἐπιτηδείων, οὐχ ὅτι πόλει, συμβουλεύειν προσήκειν ῥόμην. Ὑμῖν δὲ ἐώρων ἄλλους καὶ λέγειν καὶ πράττειν δυναμένους τὰ κοινά· κατέλιπον γὰρ οὐκ ὀλίγους. Ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν τεθνᾶσι, πολλοὶ δὲ ἠτυχήκασιν ὥσπερ ἐγὼ, περιέστηκε δὲ ἡ πόλις εἰς ἐρημίαν

τῶν πολιτευομένων, ἀκούω δὲ τοὺς μὲν αὐτοῦ παρόντας, τοὺς δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν κινεῖν τι τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ἕτοιμος ἤδη τὰ δοκοῦντα τῇ πόλει συμφέρειν, ὡς μόνον ἕξεστί μοι, δι' ἐπιστολῶν λέγειν. Εἰ δὲ καὶ νῦν τὰ Μακεδόνων φρονεῖν ἐροῦσί με, καὶ παραπρεσβείας πάλιν γράφονται τινες ἀπόντα με δίκην ἢ προδοσίας τῆς Ἑλλάδος, ἕτοιμος ἤδη καὶ Ῥόδου καὶ γῆς ἀπάσης Ἑλληνίδος πρόσω φεύγειν, ἐὰν βούλωνται, καὶ πρὸς τὸν ἐν Πέρσαις ἄπειμι καὶ Μήδοις βασιλέα. Καίτοι τὰ Περσῶν με καὶ Μήδων οὐδεὶς ἔφη ποτὲ φρονεῖν, καὶ πάντων ἥκιστα Δημοσθένης. Ἄλλ' οὐδ' ἐκεῖ παύσομαι γράφων ἂν τῇ πόλει δόξω συμφέρειν, οὐ χαριζόμενος ὑμῖν μετὰ τοῦ δοκεῖν <ἐπιπλήττειν>, ὥσπερ ἄλλοι τινές, ἀλλ' ἐλευθέρως νουθετῶν. Εὖ γὰρ εἰδέναι χρή ὅτι τῶν πολιτευομένων οἱ μᾶλλον ἐπιπλήττειν ἢ χαρίζεσθαι θέλοντες ὑμῖν δοκεῖν, οὗτοι καὶ μάλιστα πρὸς ἡδονὴν λέγουσι, τὴν ὑπὸ προσχήματι παρρησίας ὁδὸν τοῦ κολακεύειν ἐλόμενοί· καὶ γὰρ αὕτη τίς ἐστὶν τοῦ χαρίζεσθαι πολίταις καὶ ἡγεμόσι πολὺ κακουργότερα προαίρεσις· ἢ βαδίζοντές τινες Ἀθήνησι καὶ περιόντος ἐμοῦ παρ' ὑμῖν· οὕτω γὰρ με χρή λέγειν, 'καὶ νῦν, ὅσον ἐφ' ὑμῖν, τεθνεῶτος, αἰτιῶνται μὲν ὑμῶν τὴν ὀλιγωρίαν ὡς οὐκ ἐθελόντων ἄρχειν τῆς Ἑλλάδος, προτρέπονται δὲ ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ὡς δυναμένους. Ἐμοὶ δὲ μετὰ τοῦ δοκεῖν ἀργοὶ γεγονέναι δύνασθαι τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν νομίζεσθαι θέλετε μᾶλλον ἢ μετὰ τοῦ μένειν ὑμῶν τὰς προθυμίας ἐνδεῖσθαι τῆς δυνάμεως. Πυνθάνομαι γὰρ τελευτήσαντος Ἀλεξάνδρου προτρέπειν τινὰς ὑμᾶς καινοτέρων ἄπτεσθαι πραγμάτων· ἐγὼ δ' ἐβουλόμην ἂν ταῦτα συμβουλεύειν ὑμῖν μετὰ τοῦ ταῦτα συμφέρειν. Οὐ γὰρ ἡγνόουν μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ὅτι λαμπρόν ἐστιν τὸ τοῖς μὲν βαρβάρους πολεμεῖν, τοὺς δὲ Ἑλληνας ἐλευθεροῦν, καὶ ταῦτά γε καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν προελομένους· ἀλλ' εἰς μὲν τὸ βούλεσθαι τὰ κράτιστα τὴν γνώμην οὕσαν ἰκανήν, εἰς δὲ τὸ δύνασθαι καὶ τύχης ἀγαθῆς ὑμᾶς δεομένους. Προσῆκειν οὖν μεμνησθαι καὶ ὑμᾶς ὑπελάμβανον ὅτι Ἀθηναίοις μὲν ἐπιστέλλομεν, Ἀθηναίοις δὲ οὐκ ἐν οἷς Θεμιστοκλῆς ἐπολιτεύσατο, ἀλλ' οἱ τὰς μὲν γνώμας οὐκ ἐλάττους ἐκείνων εἰσί, τὰς μέντοι πρὸς τοὺς πολέμους ἀφορμὰς οὐχ ὁμοίας ἔχουσιν. Ἐπεὶ δότωσαν μὲν ὑμῖν τριακοσίας τριῆρεις οἱ τὰ τῆς Ἑλλάδος ἄξια γράφοντες ὑμῖν, δότωσαν δὲ τρισμύρια τάλαντα ἀργυρίου καὶ χρυσίου ἀπέφθου δισχίλια, δότωσαν δὲ ἀνδρῶν ἐν ἡβῇ τοσοῦτο πλῆθος, ἤδη γεγυμνασμένων ἐν ὅπλοις· καὶ μηκέτι συμβουλευέτωσαν· αὐτοὶ γὰρ εἰδήσομεν ἂν χρή πράττειν, δυνάμενοι τὰ δόξαντα πράττειν. Μηδὲ ῥαψωδείτωσαν μάτην ἐπαινοῦντες ἡμῶν τοὺς προγόνους τε καὶ τὴν χώραν, ὅτι ἐγένοντο ἐν αὐτῇ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἡγωνίζοντο οἱ θεοί· ἐπεὶ πύθεσθε αὐτῶν τί ἐν τῇ περὶ Χαιρώνειαν μάχῃ τὴν πόλιν ὦνησε τὴν Ἀθηναίων, ὅτι Ἄρης πρὸς

Ποσειδῶνα ὑπὲρ Ἀλιρροθίου ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἐκρίθη. Ἄλλ' εἰ πρὸς Ἀντίπατρον, ἢ ὅστις ἄλλος Μακεδόνων βασιλεύς, ἱκανοὶ ἐσμεν ἀγωνίσασθαι, τοῦτο χρὴ σκοπεῖν· κἄν ἱκανοὶ ᾤμεν, ἀγαθῇ τύχῃ ἀναλαβόντες <τὰ> ὅπλα εὐθέως ἐλευθερώμεν τοὺς Ἕλληνας. Εἰ δὲ τούτου μὲν ὀλιγορήσομεν, κολακευόμενοι δὲ ἠσθησόμεθα, πῶς οὐ μετὰ τοῦ δοκεῖν ἑαυτοῖς αἴτιοι γεγονέναι τῶν συμφορῶν, ὃ μόνον οὐδὲ παραμυθίαν ἔχει τοῖς κακῶς πράττουσιν, ἀτυχήσομεν; ἔστιν δὲ καὶ πόλεως καὶ ἀνδρὸς εὖ φρονουῦντος ἔργον, ἀεὶ πρὸς τὰς παρούσας ἀφορμὰς ὑπὲρ τῶν παρόντων βουλευσασθαι· τὸ δὲ τὴν μὲν τόλμαν εἰς τὰ πράγματα, οἷς ἐπιχειρεῖ τις, ἐκ τῆς πρόσθεν ἰσχύος ἔχειν, τὴν δὲ ἰσχὺν πάλαι ποτ' ἐσχηκέναι μεγάλην, ὅμοιά γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπίασι νικήσας πολλάκις ὕστερον γέρων ὦν ἀπογράφοιτο ἔτι καὶ προκαλοῖτο τοὺς ἀντιπάλους ἀναμιμνησκόμενος ἧς ἔσχηκεν, οὐχὶ τῆς παρούσης, δυνάμεως. Ἄξιον δὲ καὶ ἃ λέγειν αὐτοὺς πυνθάνομαι λογίσασθαι μεθ' ὑμῶν, ὡς καινὰ καὶ θαυμαστὸν ὅσον εἰς ἃ βούλονται πρᾶξιαι συλλαβεῖν δυνάμενα, φάσκοντας δεῖν ὑμᾶς ὁμονοεῖν, ὥσπερ ὑμᾶς οὐκ ἐπισταμένους ὅτι τοῦτο μὲν πάσῃ πόλει, καὶ πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν βουλομένη, κράτιστόν ἐστιν. Δεῖ δὲ οὐ τοῦτο σκοπεῖν εἰ ὁμονοητέον ὑμῖν πολεμοῦσιν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων· ὁμονοητέον γὰρ καὶ πολεμοῦσι καὶ μὴ παντὸς εἵνεκα· ἄλλ' εἰ βουλομένοις πολεμεῖν καὶ ὁμονοεῖν, ὡς ἴσμεν ἅπαντες, αὐτάρκης ἐστὶν ἡ δύναμις. Ἔως δ' ἂν μήτε στρατιάς, <ἅς> πολεμοῦντες ἔξομεν, μήτε χρημάτων πόρους δεικνύωσιν, ἀλλὰ τὴν Ἀθηναῖν ἔγγυον διδῶσι τοῦ πολέμου, μηδὲν <Δημο-σθένους> διαφέρειν αὐτοὺς αὐτίκα νομίζετε. Ἄλλ' ἐκεῖνον μὲν, ὥσπερ ἦν ἄξιος παραπλήξ τὴν διάνοιαν ὦν, κατελύσατε εἰκότως· τούτοις δὲ ἀποχρησάτω μηδὲν παθεῖν κακὸν παραδόξους λόγους μελετῶσι, καὶ μηδὲ λείψανον ἐῶσιν ἡμῖν τι τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ τούτων φθονοῦσι, πράττειν δ' ἀεὶ βουλομένοις, ἕως ἂν τὸ Θηβαίων πολιτεύσωνται πολίτευμα, μηλόβοτον ἡμῶν γενέσθαι τὴν χώραν καὶ κατασκαφῆναι τὴν πόλιν ἀναγκάσαντες· οὐ γάρ, εἰ κακῶς ἔχει τὰ πράγματα, διὰ τοῦτο μηδὲν, ὅπως μὴ χειρὸν ἔξει, φροντιστέον.

Αἰσχίνης Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ

Ἐγὼ προσῆλθον τῷ πολιτεύεσθαι γεγωνῶς ἔτη τρία καὶ τριάκοντα, μὰ Δί' οὐ τριταγωνιστεῖν μαθῶν, ὡς Δημοσθένης ἔλεγεν, ἀλλὰ καὶ τραφεῖς ἐλευθερίως, καὶ παιδείας φροντίσας τὰ μέτρια, καὶ λόγων οἷους λέγειν ἐν Ἀθήναις ἔπρεπε. Καὶ τούτους οὐκ εἰς συκοφαντίαν γυμνάσας, οὐδέ τινα τῶν πολιτῶν δίκην δικασάμενος εὐρεθήσομαι λαβῶν ἀργύριον, οὐδὲ ὕβρεις ἀποδόμενος, ἀλλ' οὐδὲ ὕβρισθεῖς ὄλως οὐδὲ ἀφορμὴν προπηλακισμοῦ

παρασχών, οὐδὲ εἰς δίκην τινὰ τῶν πολιτῶν καταστήσας, ἔξω Τιμάρχου μόνου. Καὶ οὐκ ἀλαξονεύομαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς πολλὰ πάνυ λαβεῖν ἐξόν μοι χρήματα μὴ λαβών, ἀλλ' ὡς ἦν προσῆκον, δίκην κατὰ τοὺς νόμους λαβών. Καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν Κτησιφῶντα, πολλὰ μὲν ὑπ' αὐτοῦ παθών, πολλὰ δὲ ὑπὸ Δημοσθένους, παρανόμων ἐγραψάμην, δικαιοσύνην, ὧ θεοὶ, γραφήν. Καὶ οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ καὶ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων καὶ τῶν ἐμῶν λόγων ἢ Δημοσθένους δεινότης κρείττων ἐγένετο. Ἐφάνη δὲ ἴσως ἐφ' οἷς κατηγορήθη πρότερον ὑπὸ Δημοσθένους, πολὺ μείζοσι δηλονότι τούτων οὔσι δι' ἃ νῦν ἐξέπεσον, οὐ μικρὸν ὑμᾶς δεῖγμα τοῦτο τοῦ καλῶς πολιτεύεσθαι νομίζειν, ὅτι οὐδὲ Δημοσθένους κατηγοροῦντος ἐάλων. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν καὶ τελέως καταφανῆ πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν, οὐχ ὅπως μόνοις ὑμῖν, ἐμαυτὸν οἶομαι γεγονέναι. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι ἀποθανόντες οἱ ἄνθρωποι καὶ φεύγοντες ἐκ τῶν πατρίδων, τότε δὴ καὶ μάλιστα ὁποῖοί τινες ἐγένοντο τοὺς τρόπους διαδεικνύονται; καὶ γὰρ ἂν συνέκρυπτον αὐτοὶ πρότερον, ἐκ μέσου γενομένων ἐκείνων ἀναφαίνεται καθαρῶς· αἰτιᾶται γὰρ πολὺ μᾶλλον αὐτοὺς τῶν ἐχθρῶν ἕκαστος οὐδὲν ἀντειπεῖν δυναμένους. Οἱ δὲ δὴ φεύγοντες ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις, ὡς τὰ τῶν πολεμίων ἀεὶ προαιρούμενοι, καὶ παντελῶς δεικνύουσι καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὰς ἐν τῷ πολιτεύεσθαι γενομένας αὐτοῖς γνώμας καταφανεῖς· καὶ γὰρ καὶ ὅπως φέρουσι τὰς συμφοράς, καὶ ὡς διάκεινται πρὸς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ἐξετάζονται σαφῶς. Ἄρ' οὖν καὶ Φιλίππῳ προδοῦς τὴν ἐμαυτοῦ πατρίδα, καὶ παραπρεσβεύσας τοιαῦτα κατὰ τῆς πόλεως, καὶ ἀεὶ θεραπεύσας Μακεδόνας, ἐπειδὴ τάχιστα φεύγων παρ' ὑμῶν ὀχρόμην, πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπηλλάγην, χάριν τε ὧν παρεσχόμεν αὐτῷ κομιούμενος καὶ προμηθείας δηλονότι τευξόμενος παρ' αὐτοῦ; Καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐχ ἐώρων τὰ μὲν ἐν Βοιωτίᾳ πανδοκεῖα Δημάδην ἔχοντα καὶ χωρία ζευγῶν εἴκοσιν ἀροῦντα καὶ χρυσᾶς ἔχοντα φιάλας, Ἠγήμονα δὲ καὶ Καλλιμέδοντα, τὸν μὲν ἐν Πέλλῃ, τὸν δὲ ἐν Βεροίᾳ, καὶ δωρεὰς ἅμα εἰληφότας καὶ γυναῖκας εὐπρεπεστάτας γεγαμηκότας. Καὶ μὴν οὐδὲ πρὸς Θηβαίους οὐδ' εἰς Θετταλίαν ὀχρόμην παρ' ὑμῶν, οὐδὲ πρὸς ἄλλους τινάς, παρ' οἷς ἢ λοιδορεῖν ἔδει με τὴν πατρίδα τὴν ἐμήν, ἢ λοιδορουμένης αὐτῆς ἀκούειν, ἀλλ' εἰς Ῥόδον ἀφικόμην, οὔτε μὰ τὸν Δία δυσμενῶν ὑμῖν οὔτ' ἄλλως φιλαπεχθημόνων ἀνθρώπων πόλιν. Τὸ μὲν γὰρ ὅπως ἄγχιστα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος ἐστάναι κατειρωνομένων ἔμοιγε τῆς συμφορᾶς εἶναι μᾶλλον ἢ στεργόντων ἐδόκει τὴν πόλιν· τὸν δὲ ὄντως στεργόντα τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ὡς πορρωτάτω μᾶλλον αὐτῆς ἐχρῆν ἀπιέναι, καὶ μηδὲν ἐν τοῖς ὄμμασιν ὑπόμνημα ἔχειν, ὃ τὴν γνώμην ἀμύξει. Καὶ γὰρ οὐδ' ἐνταῦθα μείνας, ἐν Ῥόδῳ, φανείην ἄν, ἀλλὰ τῆς περαιᾶς ἐλόμενός τι φρούριον μικρὸν, Ἄμμον· κἀνταῦθα πριάμενος χωρία τοσοῦτων

ταλάντων ὅσων εἰκὸς ἦν τὸν Φιλίππου μὲν πρότερον, εἴτ' Ἀλεξάνδρου μισθωτὸν ὕστερον γενόμενον, καὶ Φωκεῖς προδόντα καὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν Μακεδόσι, κάθημαι μεθ' ἐπτὰ θεραπεύοντων ἐνταῦθα καὶ δυοῖν μόνων γνωρίμων καὶ τῆς μητρός, ἣ τρίτον ἔχουσα καὶ ἐβδομηκοστὸν ἔτος ἔπλευσε σὺν ἐμοὶ μεθέξουσα τῆς δι' ὑμᾶς μοι συμφορᾶς γενομένης, καὶ μετὰ γυναικός, ἣ συνεξέπεσέ μοι κωλύοντος αὐτὴν τοῦ πατρὸς καὶ μένειν ἴσως ἀναγκαζόντων τῶν νόμων, τὸν τρόπον τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ τοὺς νόμους ἐπισταμένη, καὶ μετὰ τριῶν παίδων οὐδέπω καὶ νῦν τῆς ἑαυτῶν συμφορᾶς ἐπαισθημένων, οὐδὲ ὁποῖαν αὐτοῖς ὁ θεὸς δέδωκε γιγνομένοις πατρίδα τὴν Ἀθηναίων πόλιν, ὁποῖαν δ' εὐθέως γενομένων ἀφήρηται πάλιν. Καὶ ἕτεροι μὲν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, τοὺς ἢ ἐν Βοιωτία γενηθέντας ἢ ἐν Αἰτωλία, πρὸς ὑμᾶς πέμπουσι τῆς αὐτόθι παιδείας μεθέξοντας· οἷς δὲ ταῦτα παρὰ τῆς φύσεως ὑπῆρξεν, οὐ δημοποιήτου πατρὸς οὔσιν οὐδ' ἐπ' αἰτίαις αἰσχυραῖς ἐαλωκότος, φεύγουσιν ἔτι νήπιοι, καὶ τρέφονται πένητες ἐν ἐρημίᾳ τε καὶ φυγῇ πατρῶα. Καὶ περὶ μὲν τῶν Λυκούργου παίδων Δημοσθένης ὑμῖν ἐπιστέλλει, καὶ δεῖται καλῶς ποιῶν χαρίσασθαι τὸ πατρῶον αὐτοῖς ὄφλημα, καὶ ὑμεῖς οὐδὲν ἄλλ' ἢ Ἀθηναίων ἔργον, ἐλεήσαντες αὐτοὺς καὶ χαρισάμενοι, ἐποιήσατε· καὶ γὰρ ὀργίζεσθαι ῥαδίως ὑμῖν ἔθος ἐστὶν καὶ χαρίζεσθαι πάλιν· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ παίδων οὐκ ἂν ὑμᾶς πείσαιμι δεόμενος ὡς μή μοι <μῆ> μόνον ἐν ὀρφανίᾳ τραφῶσιν, ἀλλ' ὀρφανοὶ <θ> ἅμα καὶ φυγάδες ὄντες, οὔτε ἀδικήσαντες παῖδες ὄντες, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλως ἐαλωκότες, τὰ μέντοι τῶν ἐαλωκότων πάντα πεπονθότες; εἶτα τελευτήσαντος <ἂν> ἀναμνησθεῖτέ μου, καὶ χαρίσασθε τὰς δεήσεις, νῦν <οὐ> προσέχοντες ἡμῖν; ἀλλὰ καὶ πράξατε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πείσθητε, τὰ συνήθη τε αὐτοῖς καὶ μέτρια ποιοῦντες. Οὐ γὰρ ἂν δὴ <τῶν> τρόπων ἀποσταίητε καὶ καταλύσαίτε τὴν τῆς πόλεως δόξαν, ἣν ἐπὶ χρηστότητι μείζω καὶ φιλανθρωπία διὰ παντὸς ἔσχεν ἢ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς πάσαις ἢ πόλις. Οὐδ' ἂν Μελάνωπος ἰσχύσειε πλέον κωλύων ὑμᾶς μιμεῖσθαι τὴν ἑαυτῶν χρηστότητα καὶ φιλανθρωπίαν, ἢ παρακαλῶν οὐκ Αἰσχίνης, οὐδαμῶς μὰ τοὺς θεοὺς· οὐ γὰρ αὐτάρκης οὐδ' εὐτυχῆς πείθειν ἔγωγε τὴν πατρίδα τὴν ἐμήν, καὶ μάλιστα νῦν, ἑμαυτοῦ χάριν πείθειν δοκῶν· ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως τρόπος καὶ τὸ παλαιὸν ὑμῶν ὄνομα καὶ τὸ τῶν προγόνων ἦθος, οἷς ἀναγκαιότερον δῆπουθεν ἢ Μελάνωφ καθ' ἡμῶν δεομένω προσέχειν.